Prijenos govora protokolom IP - VoIP

Internetski protokoli za prijenos signalizacije (kontrolne informacije) i podataka

1. Objasnite prednosti i nedostatke korištenja VoIP-a.

Prednosti:

Korisnik: Smanjenje troskova, doatne usluge u govornoj komunikaciji (skraceno biranje, preusmjeravanje poziva ...), olaksano prenosenje pozivnog broja, jednostavnije koristenje drugih vidova komunikacije (video, konferencijski pozivi ...), gotovo neogranicena dostupnost usluge Pruzatelj usluge: smanjenje troskova, jednostavnija istalacija i odrzavanje opreme, jednostavnije dodavanje novih usluga.

Nedostatci:

Kvaliteta usluge

- prijenos IP mrezom moze dovesti do kasnjenja/gubitaka paketa
- dolazi do izrazaja u slucaju velikog borja korisnika i izostanka kontrole pristupa mrezi
- stalnim razvojem tehnologije razlike u odnosu na "klasicnu" telefoniju razlike su sve manje Raspolozivost usluge:
- ovisi o pouzdanosti mreze
- PTSN 99.999% (5 min godisnje), dobar ISP 99,9% (8.8 h godisnje)

Nekompatibilnost VOIP sustava

- nepostojanje jedinstvenog standarda

Potreba stalnog napajanja uredjaja

Sigurnost

- prisluskivanje komunikacije

2. Skicirajte izvedbu krajnje točke u VoIP komunikaciji i opišite njen medijski i signalizacijski dio.

Predavanja VOIP, slajdovi 11 i 12.

3. Objasnite uloge protokola RTP i RTCP u višemedijskoj sjednici.

RTP(Real-time Transport Protocol) – pruza uslugu prijenosa potadata sa stvarno-vremenskim svojstvima(npr. audio i video) s kraja na kraj, koristeci pojedinacno (unicast) ili viseodredisno (multicast) razasiljanje na mreznom sloju.

RTCP(RTP Control Protocol) – kontrolni protokol koji nadzire kvalitetu usluge i prenosi podatke o sudionicima u tekucoj sjednici.

4. Opišite ulogu protokola RTSP u višemedijskoj sjednici.

RTSP(Real-time Streaming Protocol) – mrezni kontrolni protokol dizajniran za koristenje u komunikacijksim uslugama za kontrolu visemedijskog sadrzaja (zvuk, video). Koristi se za uspostavu i kontrolu medijskih sjednica sa kraja na kraj. Klijent izdaje nadedbe poput PLAY-STOP-PAUSE za stvarno-vremensku kontrolu medijskog sadrzaja. (google: RTSP wiki)

5. Kojem sloju referentnog TCP/IP modela pripadaju protokoli RTP i RTCP te protokol RTSP? Na koje se protokole na nižem sloju oslanjaju (najčešće, i općenito)?

Sva tri protokola pripadaju aplikacijskoj razini TCP/IP modela, a najcesce se oslanjaju na UDP(transportni sloj) i IP(mrezni sloj) protokole za prijenos podataka preko mreze.

6. Zadan je format RTP paketa (sl. 18). Što omogućuju polja identifikacija vrste tereta/numeracija paketa/vremenska oznaka u smislu primjene na neku struju medija?

identifikacija tereta – oznacava o kojem se formatu tereta radi numeracija paketa – oznacava redoslijed RTP paketa

vremenska oznaka – sluzi za definiranje vremenske ovisnosti medija i implicitno medjuzavisnosti

- 7. Koje se povratne informacije o kvaliteti prijama medija mogu dobiti primjenom protokola RTCP? Kako bi se one mogle iskoristiti?
- izvjesce primatelja za svaki sinkronizirajuci izvor(SSRC) se navodi statistika o podatcima primljenim od predhodnog izvjesca: % izgubljenih paketa, kumulativni broj izgubljenih paketa, kolebanje medjudolaznog vremena..
- izvjesce posiljatelja uz izvjesce primatelja(vidi gore), nalaze se i podatci i poslanim paketima(broj poslanih paketa) i Network Time Protocol vremenska oznaka koja mogucije izracun Round Trip Time(RTT), odn. kasnjenja, te postizanje sinkronizacije
- Za dijagnostiku i statistiku...? Vidi predavanja VOIP slajdovi 19, 20, 21. Poprilicno sturo.
- 8. Na koji transportni protokol se obično oslanja RTP (može li neki drugi)? Skicirajte i objasnite dodjelu transportnih adresa (vrata) u višemedijskoj aplikaciji (npr. strujanje audia ili videa) zasnovanoj na protokolu RTP. Postoje li dobro poznata vrata za RTP?

Slajd 25 - predavanje VOIP.

- Za svaki pojedinacni multimedijski tok se uspostavljuje zasebna RTP sjednica. Za svaku sjednicu postoji zasebna IP adresa i par Portova(RTP port multimedijski sadrzaj i RTCP port kontrolni podatci.
- npr: audio/video tokovi ce se prenositi odvojenim RTP sjednicama, svaka sjedinca sa svojom IP adresom i parom portova. Sto znaci dvije IP adrese i cetiri porta.

Ne postoji dobro poznati port za RTP protokol.

- 9. Objasnite koncepciju vremenskog usklađivanja (sinkronizacije) različitih struja medija koje se prenose odvojenim RTP tokovima.
- Svi paketi RTP stuje od istog sinkronizirajuceg izvora (SSRC), npr. izlaz iz mikrofona i kamere snimani istovremeno, dijele istu vremensku os.
- Ponovna sinkronizacija na odredistu se postize pomocu vremenskih oznaka u RTP struji podataka i podataka iz RTCP paketa.

VOIP slajd 26, vidi sliku.

10. Skicirajte i objasnite komunikaciju dviju višemedijskih aplikacija zasnovanih na protokolu RTP, s prikazom odvajanja podataka i kontrole. Za zadane IP adrese strana A i B i opis sjednice zadan u formatu koji propisuje SDP, označite na slici brojeve vrata za RTP i RTCP pojedine medije. Neka potpitanja: skicirajte sigalizacijski dijagram uspostave sjednice s pomoću protokola SIP.

Malo dulje pitanje.. zbunjujuce.

Komunikacija dviju visemedijskih aplikacija zasnovanih na protokolu RTP: predavanje VOIP slajd 27.

- na slici dodatno treba naznaciti portove i ip adrese. Npr STRANA A: RTP_portA, RTCP_portA, zajedno preko IP adresaA, isto tako i za stranu B.

Skica uspostave sjednice pomocu protokla SIP:

- pomocu medjudjelovanja SIP mreznih entiteta: predavanje VOIP slajd 48
- Izravno, bez medjudjelovanja SIP entiteta: predavanje VOIP slajd 49.
- 11. Opišite format i osnovnu strukturu opisa sjednice koji propisuje SDP. Za zadani primjer (npr. sl. 35) identificirajte dijelove opisa. (Popis atributa će biti na raspolaganju).
- Ako ja dobro shvacam, zadati ce nam neki primjer, kao na slajdu 35 pa cemo iz njega morati ocitati parametre i reci cemu sluze. Prouciti i nauciti slajd 33 predavanje VOIP.
- 12. Opis sjednice pomoću SDP-a može se prenijeti na razne načine. Navedite neke od njih, odn. protokole koji se za to mogu iskoristiti.

TCP?

Prenose se ascii znakovi i tu bi gubitak informacije bio koban... vjerojatno. :)

13. Objasnite ograničenja protokola SDP s obzirom na pregovaranje o sadržaju. Koja se rješenja nude kao alternativa?

Izvorno nije namjenjen za pregovaranje o sadrzaju

- ne zna opisati alternative.
- ne moze kombinirati kodeke prema ogranicenjima propusnosti i mogucnostima obrade, moguce su samo zadane kobinacije kodeka.

Ne omoguiuje oznacavanje manje odnosno vise pozeljnih mogucnosti.

Nije dovoljno bogat za opis visemedijskih prezentacija

Objava vremena odrzavanaj (NTP timestamp) nije u skladu sa drugim standardima za definiranje i uskladjivanje vremenskog rasporeda, kao, npr, vcalendar.

Pregovaranje se mozda obaviti preko SIP protokola koji se sluzi SDP protokolom.

14. Objasnite zašto se primjena protokola Network Time Protokol (NTP) u sklopu protokola SDP smatra ograničavajućom?

Vidi gore.

15. Opišite format i osnovnu strukturu poruka protokola SIP.

SIP poruke su koncipirane slicno kao HTTP poruke. Postoje dva glavna tipa: zahtjev i odgovor. Prva linija SIP zahtjeva sadrzi metodu, koja definira prirodu zahtjeva i request-URI, adresu gdje se zahtijev treba poslati. Prva linija odgovora sadrzi kod odgovora.

U u nastavku SIP poruka se nalazi zaglavlje (jedno ili vise)

Zatim slijedi prazan redak

I na kraju je opcionalni dio poruke(npr SDP opis sjednice).

16. Skicirajte i objasnite osnovni tijek poziva, odnosno sjednice uspostavljene pomoću protokola SIP.

Slajd 44 VOIP predavanje.

Kako se adresiraju stranke (osobe) koje sudjeluju u pozivu?

SIP kijent, odnosno korisnicki agent(User Agent, UA) se prijavljuje na SIP registar – entitet kojem korisnicki agenti prijavljuju trenutni polozaj (trenutnu IP adresu) s ciljem ispravnog usmjeravanja zahtjeva.

Kako se definiraju parametri poziva, odnosno sjednice?

SIP koristi SDP za opis parametara sjednice.

Neka potpitanja: koje poruke čine proces uspostave/raskida poziva, odnosno sjednice?

INVITE – uspostava

BYE – raskid sjednice.

Koje poruke sadrže opis sjednice?

Gdje se na slici pokreće medijski tok?

Korak 5. (slajd 44)

Gdje se na slici raskida sjednica?

Korak 6. (slajd 44)

Kako strana A/B saznaje adresu druge strane?

Zaglavlje sadrzi atribut(parametar) From: koji opisuje tko je poslao poruku.

17. Opišite ulogu mrežnih entiteta u SIP-ovskoj arhitekturi za VoIP: korisnički agent, registar, poslužitelj preusmjeravanja, posrednički poslužitelj.

Korisnicki agent – SIP klijent (user agent, UA). Krajnja tocka koja koristi SIP za uspostavu i raskid sjednica. Nalazi se na korisnickim racunalima najcesce u obliku aplikacija. Dijeli se na klijentski UA (UA Client, UAC) i na serverski UA (UA Server, UAS)

Registar – entitet kojemu korisnicki agenti prijavljuju trenutni polozaj (trenutnu IP adresu) s ciljem ispravnog usmjeravanja zahtjeva.

Posluzitelj preusmjeravanja – (Redirect Server) prima odgovarajuce zahtjeve, na koje odgovara s popisom svih mogucih adresa korisnika (na temelju podataka iz Registra).

Posrednicki posluzitelj – (Proxy Server) usmjerava zahtjeve (i odgovore) do trenutnog polozaja korisnika (korisnickih agenata) koristeci podatke iz Registra.

- 18. Zadana je mreža sa SIP-ovskim mrežnim entitetima (sl. 48). Opišite postupak uspostave poziva, odnosno sjednice. U kojem trenutku se uspostavljaju medijski tokovi? Kako krajnje strane "znaju" koji će se mediji i kodeci, te pripadajuće IP adrese i vrata koristiti za komunikaciju?
- 1. sip:ana@fer.hr korisnicki agent se prijavljuje u SIP registar.
- 2. SIP registar registar.fer.hr potvrdjuje zahtjev za registracijom od ana@fer.hr
- 3. sip:tihana@fer.hr korisnicki agent salje zahtjev INVITE na ana@fer.hr
- 4. proxy.carnet.hr prosljedjuje zahtjev nadleznom SIP posluzitelju za domenu fer.hr
- 5. proxy.fer.hr prosljedjuje INVITE zahtjev na ana@fer.hr
- 6. sjednica je uspostavljena.

Tek u koraku 6. se uspostavljaju medijski tokovi.

Tjelo poruke SIP protokola sadrzi SDP protokol koji slluzi za razmjenu parametara sjednice po modelu ponuda – odgovor..

19. Višemedijska sjednica uspostavlja se između dva terminala A i B koji imaju više mogućnosti komunikacije s obzirom na podržane kodeke. Pretpostavite terminal A, koji započinje audio sjednicu, u opisu sjednice nudi kao moguće kodeke PCM i GSM, a terminal B podržava samo kodek PCM. Skicirajte razmjenu mogućnosti po načelu ponuda – odgovor s pomoću protokola SIP i SDP, čiji je cilj uspješan "dogovor" o primjeni kodeka PCM za zadanu sjednicu.

Zahtjev(INVITE)

INVITE sip:kkuka@jolly.roger.com
VIA: SIP/2.0/UDP nigdjezemska.com
FROM: Petar Pan <sip:ppan@nigdjezemska.com>
TO: Kapetan Kuka <sip:kkuka@jolly.roger.com>
...
v=0
o=
s=
c=IN IPv4 111.222.333.444
t=
m= audio 1234 RTP/AVP 2 3
a=rtpmap:2 PCMU/8000

Odgovor(INVITE)

a=rtpmap:3 GSM/8000

SIP/2.0 200 OK
VIA: SIP/2.0/UDP nigdjezemska.com
VIA: SIP/2.0/UDP jolly.roger.com
...

v=0 o= s= c=IN IPv4 111.222.333.444 t= m= audio 4321 RTP/AVP 1 a=rtpmap:1 PCMU/8000 20. Primjeri SIP usluga u VoIP-u: uz zadani signalizacijski dijagram (sl. 54/55/56/57), objasnite SIP signalizaciju. Neka potpitanja: koje poruke čine proces uspostave poziva/sjednice?; koje poruke sadrže opis sjednice?; gdje se na slici pokreće medijski tok?; gdje se na slici raskida sjednica?; kako strana A/B saznaje adresu druge strane?; kako strana A/B saznaje vrata za govornu komunikaciju?

Adresa "druge strane" se saznaje preko SIP registra.

Vrata "druge strane" se saznaju prilikom pregovora o parametrima SIP sjednice.

21. Primjeri međudjelovanja klasične i IP telefonije: uz zadani signalizacijski dijagram (sl. 60/61), uočite i objasnite potrebu pretvaranja adresa, signalizacije i medija prilikom uspostavljanja poziva iz jedne domene u drugu. (Kao što je rečeno na predavanju, obratiti pažnju na načela, a ne na detalje poruka).

SIP – digitalina

PTSN – analogija

pretvorba je NUZNA za komunikaciju. POTPUNO razlicite tehnologije.

Sustavi s ravnopravnim sudionicima (peer-to-peer, P2P) i primjeri usluga

- 1. Objasnite razliku između centraliziranog i decentraliziranog raspodijeljenog sustava. Centralizirani raspodjelni sustav:
- Model klijent-posluzitelj, centralni koordinator koji prihvaca sve korisnicke upite, index dokumenata je raspodjeljen u grozdu racunala (cluster), no organizacija pretrazivanja je centralizirana.
- Prednosti: efikasnost, kratko vrijeme odgovora, jednostavna organizacija indexa, globalno rangiranje..
- Nedostaci: cijena(infrastruktura, administracija).

Decentralizirani raspodjelni sustav:

- pretrazivanje je i dalje centralizirano, postoji centraliziriani index datoteka, pohrana i dohvat datoteka je decentraliziran; broj potrebnih posluzitelja je znatno smanjen jer se resursno zahtjevne opreacije izvode na decentralizirani nacin.
- Prednosti: dijeljenje resursa, svaki cvor(peer) u mrezi, placa sudjelovanje vlastitim resursima (disk, bandwith, datoteke); znatno manja cijena infrastukture a time i odrzavanja.
- Nedostatci: centralizirano pretrazivanje i jedinstvena tocka ispada.
- 2. Na primjeru tražilice weba navedite i komentirajte obilježja (prednosti i nedostatke) centraliziranog raspodijeljenog sustava.

pih, mogao bih do sutra srati gluposti.. ali najbolje je samo pogledati pitanje prije i smisliti primjere oko toga...

3. Navedite i komentirajte obilježja sustava Napster.

vidi pitanje decentralizirani raspodjeljeni sustav,

- 4. Objasnite pojam dijeljenja resursa za sustave s ravnopravnim sudionicima.
- Svaki peer (cvor/klijent) istovremeno obavlja funkciju klijenta i servera.
- svaki cvor "placa" sudjelovanje u mrezi nudeci dio vlastitih resursa(memorija, cpu, bandwith) ostalim cvorovima

5. Jesu li sustavi s ravnopravnim sudionicima skalabilni ili nisu. Objasnite zašto.

Jesu. Sto je veci broj korisnika, veca je sansa za vecim borjem izvora trazene datoteke, time se povecava brizina pronalaska i brzina prijenosa iste. (torrents anyone..? seeed pls!)

6. Definirajte sustave ravnopravnim sudionicima. Navedite nekoliko primjera takvih sustava.

Peer-to-peer sustavi.

- Svaki peer (cvor/klijent) istovremeno obavlja funkciju klijenta i servera.
- svaki cvor "placa" sudjelovanje u mrezi nudeci dio vlastitih resursa(memorija, cpu, bandwith) ostalim cvorovima
- peerovi ulaze i izlaze iz sustava po volji, dinamicna i nestabilna topologija torrenti, kazza, emule, napster...

7. Objasnite pojam "prekrivajuće mreže".

- peerovi su programi koji se izvode na aplikacijskom sloju
- koristi resurse krajnjih racunala koji cine posebnu mrezu na aplikacijskom sloju neovisnu o mreznoj topologiji
- mreza peerova se konstantno mjenja.

8. Objasnite susjednost peerova i navedite primjer algoritma za održavanje informacije o susjedima na peeru vaše proizvoljne mreže P2P.

Susjednost:

- Otvorena tcp konekcija
- virualne grane medju peerovima, peer zna IP adresu drugog peera

Ofrzavanje informacije o susjedima:

- npr. peer periodicki provjerava stanje susjeda(ping poruke)
- ako je susjed nedostupan, brise se iz liste susjeda
- potreban je poseban algoritam za odkrivanje novih susjeda.
- poseban algoritam za dodavanje novog peera u postojecu mrezu (najcesce poznaje listu peerova za inicjalni kontakt)

9. Objasnite pojam "samoorganizacije" za mreže P2P.

- peerovi su medjusobno neovisni
- dodavanje novih cvorova, izlazak cvora iz sustava te ispad cvorova je podrzano organizacijom P2P mreze i definiranim protokolima.

10. Navedite i komentirajte moguća rješenja i strategije za pronalaženje podatka u mreži P2P.

Naivno rjesenje: poslati upit svim peerovima u mrezi; problem: moramo znati IP adrese svih peerova. Manje naivno rjesenje: poslati upit odabranim peerovima u mrezi; problem: kako odabrati peerove, da li zaista posjeduju podatak koji trazim

Pametnije rjesenje:

- pohrani podatak d na odabrani peer p(ili peerove): dovoljno je znati adresu peera p da mu mozemo proslijediti upit
- postoji algoritam koji povezuje peera p sa podatkom p, a svi peerovi znaju taj algoritam
- isti algoritam se koristi pri pohranjivanju i pornalsku podatka d.

11. Objasnite organizaciju mreže peerova u nestrukturiranim sustavima P2P.

- mrezna topologija nema definiranu strukturu("manje naivno rjesenje)
- mrezu peerova cini slucajan graf, npr peer "poznaje" svoja cetiri susjeda i preko njih pretrazuje mrezu.
- Freenet, Gnutela, KaZaA, BitTorrent

12. Objasnite organizaciju mreže peerova u strukturiranim sustavima P2P.

- mrezna topologija je definirana i ima posebnu strukturu ("pametnije" rjesenje)
- podatku d, mozemo pridjeliti kljuc k (svaki peer moze odrediti k za d)
- podatak d je pohranjen na peeru koji je "zaduzen" za kljuc k, a ne na peeru koji ga kreira.
- CAN, Chord, P-Grid, Pastry

13. Koji od prethodno navedenih sustava P2P može garantirati pronalaženje podatka u (dinamičnoj) mreži P2P?

Struktuirani P2P sustavi garantiraju pronalazak datoteke u O(log n) koraka, dok nestruktuirani peerovi dobro rade kada je podatak repliciran na velikom broju peerova.

14. Objasnite ideju preplavljivanja i usmjeravanja slučajnim izborom.

Peer A pita sve svoje susjede da li imaju trazeni podatak, ako susjed nema podatak prosjijedjuje pitanje svojim susjedima i tako sve dok se podatak ne nadje. Duplicirani upiti se identificiraju preko identifikatora H i ignoriraju. Peer koji ima datoeku direktno do Peera A, ali ostali peerovi NEZNAJU da je podatak pronadjen i nastavljaju sa preplavljivanjem.

Za slucajan izbor upit se proslijedjuje odabranom pdskupu susjeda (podskup je odabran na slucajan nacin).

15. Navedite i komentirajte obilježja nestrukturiranih sustava P2P.

Jednostavnost: jednostavan protokol za pronalazenje podataka

Robusnost: ne postoji jedna tocka ispada

Niska cijena objavljivanja novog podataka: podatak ostaje pohrnjen na peeru koji ga objavljuje Velika cijena prilikom pretrazivanja: Generira se velik mrezni promet; neskalabilno rjesenje, O(n2) kompleksnost.

Dobro rijesenje za pronalazak podataka koji su replicirani na velikom broju peerova, ali ne za podatke pohranjene na malom broju peerova.

16. Za nestrukturirani sustav P2P sa slike koji se temelji na usmjeravanju upita preplavljivanjem izračunajte cijenu pohranjivanja podatka d u smislu broja razmijenjenih poruka među peerovima te cijenu pretraživanja ako pretpostavimo da čvor 1 generira podatak d, a nakon toga čvor 2 šalje upit tražeći d. a) Izračunajte cijenu pretraživanja uz pretpostavku da je TTL=2. b) Izračunajte cijenu pretraživanja uz pretpostavku da se koristi usmjeravanje slučajnim izborom, no svaki peer pri tome koristi sljedeću strategiju: prosljeđuje upit samo jednom susjedu i to onome s najmanjim identifikatorom (identifikatori su navedeni kao oznake peerova na slici). c) Može li se garantirati pronalaženje podatka na čvoru 1 za slučaj usmjeravanja slučajnim izborom ako peer koristi proizvoljnu strategiju za odabir susjeda kojima usmjerava upit. Kako se može povećati vjerojatnost za pronalaženje podatka u mreži?

hmm, stani razmisli, upoznaj strategije pretrazivanja i pocni racunati.. nije tesko :P.

- P.S. Ahh, obrisao sam sliku.. pronadji je na originalnom PDFu.
- a) 5 (1-4,5; 4-2,6; 5-2)
- b) 6 (1-4-2-3-7-10-3(ignorira-valjda))
- c) nemoze se garantirati pronalazak, tako da se podatak (nekako) replicira na vise peerova u mrezi.. koristeci istu strategiju...
- 17. Objasnite ideju pohranjivanja i pretraživanja podatka *d* u strukturiranim sustavima P2P. Komentirajte kako je u takvim sustavima izvedena metoda lookup(k) i objasnite funkciju te metode.
- Za podatak d svaki peer moze izracunati kljuc k: npr. k=hash(d)
- za dani kljuc pronaci peera p koji je zaduzen za prostor kljuceva u koji spada k.
- mreza peerova implementira metodu lookup(k) koja vraca identifikator peera za dani kljuc k
- metoda lookup(k) je implementirana raspodjeljeno, ako peer nezna odgovor na upit, zna ga usmjeriti prema peeru sa odgovorom.
- za pohranjivanje podatka pronalazimo nadleznog peera i proslijedjujemo mu podatak
- prilikom pretrazivanja pronalazimo nadleznog peera i proslijedjujemo mu upit koji opet sadrzi podatak koji trazimo.

18. Usporedite generirani promet u nestrukturiranim i strukturiranim sustavima P2P za pohranjivanje podatka u mrežu peerova i pretraživanje tog podatka u mreži peerova.

Pohranjivanje podatka: Nestruktuirani P2P sustav je cisti pobjednik, nikakkav promet se ne generira, dok u struktuiranim P2P sustavima za podatak p se izracuna kljuc k i tada se trazi peer koji je zaduzen za pohranu tog kljuca, generira se relativno mali promet.

Pretrazivanje podataka: U ovom slucaju struktuirani P2P je pobjednik, jer postoji algoritam koji ce nas brzo odvesti do podatka dok se u nestrukuiranim sustavima generira MASIVAN BESKORISTAN promet... i sto je najbolje nema nikakve garancije da cemo pronaci podatak.

19. Objasnite koja je vrsta sustava P2P skalabilna u smislu generiranog prometa prilikom pretraživanja. Navedite kompleksnost pretraživanja.

Struktuirani P2P sustavi su skalabilni, kompleksnost pretrazivanja je O(log n) dok je kod neskalabinih sustava kompleksnost O(n na 2).

20. Objasnite ulogu poruka ping, pong, query i query hit za sustav Gnutella.

ping: oglasi dostupnost i potledaj dostupnost ostalih peerova

pong: odgovor na ping

query: zahtjev za pronalaskom datoteke

queryhit: odgovor peerova koji imaju datoteku.

21. Što je Distributed Hash Table (DHT)?

raspodjeljena hash tablica, tj tablica koja je raspodjeljena na vise cvorova, svaki cvor pohranjuje DIO hash tablice

22. Objasnite organizaciju Chordovog prstena. Kako se pridjeljuje ključ pojedinom peeru? Kako se podatak pridjeljuje peeru?

Peerovima se jednoznacno pridjeljuju kljucevi uz pomoc psebne funkcije H1, npr. H1(a)=0. Podatcima se pridjeljuju kljucevi istog prostra{}, koristeci funkciju H2., ako u mrezi ne postoji cvor sa kljucem k, podatak se pohranjuje na prvom slijedecem cvoru na prstenu.

23. Za Chordov prsten sa slike navedite tablicu usmjeravanja za čvor 5.

Prsten pogledaj na originalnim zadatcima.

i	Tablica usmjeravanja za a(p0)
0	6
1	10
2	10
3	15

24. Za Chordov prsten s prethodne slike objasnite korake koji će pohraniti podatak *d* za koji vrijedi H(*d*)=13 ako podatak želi pohraniti čvor čiji je ključ jednak 2. Na kome čvoru će podatak biti pohranjen?

Cvor 2 ce pogledati u svoju tablicu usmjeravanja i probati pronaci koji cvor treba spremiti podatak sa kljucem 13, posto cvor 2 nema tu informaciju proslijetiti ce zahtjev cvoru 10, cvor 10 ce vidjeti da cvor 13 NE postoji pa ce ga proslijediti na prvi slijedeci koji postoji, a to je cvor 15 gdje ce podatak biti pohranjen.

25. Objasnite korake za pronalaženje podatka *d* iz prethodnog pitanja ako upit za *d* dolazi s čvora s ključem 0. Koja je cijena u smislu komunikacije među peerovima?

Na cvor 0 dolazi upit za podatkom ciji je kljuc 13. Cvor 0 proslijedjuje upit cvoru 10, koji nalazi da cvor 13 ne postoji pa ga prosljedjuje na prvi cvor koji postoji, a to je opet cvor 15 gdje se bi se podatak trebao nalaziti. Cjena je mala 2 upita do dohvata podatka.